

Met elkaar meer mogelijk maken

D66 Utrechtse Heuvelrug

Verkiezingsprogramma 2022 – 2026

The logo consists of a solid green square with the text 'D66' in white, bold, sans-serif font centered within it.

D66

Inhoudsopgave

Voorwoord	3
Inleiding	5
1. Duurzaam bouwen naar behoefte	6
2. Wonen en leven in een duurzame omgeving	8
3. Gelijke kansen: gezondheid en onderwijs	11
4. Het buitengebied	14
5. Recreatie	15
6. De energietransitie	16
7. Realistische transparante financiën	18
8. Dorpsgericht besturen	20
9. De zeven dorpen	22

Voorwoord

Samen aan de slag

Open, nieuwsgierige, inclusieve politiek. Dat is waar D66 voor staat. Politiek die zich niet in het gemeentehuis afspeelt, maar luistert naar wat inwoners te zeggen hebben. Politiek die niet de confrontatie zoekt, maar zich richt op verbinding. Politiek zoals D66 die bedrijft. Het is het soort politiek waar ik me bij thuis voel.

In 2018 kwam ik in de gemeenteraad terecht. Een geheel nieuw avontuur dat ik aanging met 2 doelen scherp voor ogen: opkomen voor mensen die dreigen te worden uitgesloten én in samenwerking met anderen bouwen aan een duurzame toekomst voor onze gemeente. Het was mooi om me hier de afgelopen 4 jaar samen met de fractie voor in te mogen zetten. We hebben hard gewerkt, onze stem laten klinken en richting gegeven aan belangrijke dossiers. Maar er is ook nog veel te doen gezien de flinke uitdagingen waar onze gemeente voor staat.

Meer woningen voor 1- en 2-persoonshuishoudens in onze dorpen is topprioriteit als we onze gemeente levendig willen houden. Maar we willen ook dat onze buurten authentiek blijven en tegelijk klimaatbestendig worden. Dit alles roept om een integrale aanpak bij het bouwen van woningen en creatief omgaan met onze leefomgeving.

Dat is niet de enige uitdaging. Onze inwoners zullen, net als iedereen, de komende jaren steeds meer te maken krijgen met de gevolgen van de **klimaatverandering**. De valwind in Leersum van afgelopen zomer staat velen nog vers in het geheugen, maar ook verdroging en dalende grondwaterstanden hebben negatieve effecten voor onze bossen en het behoud van ons erfgoed. Samen zullen we ons steentje bij moeten dragen om de klimaatverandering tot een minimum te beperken, waarbij het zaak is ervoor te zorgen dat iedereen mee kan doen en mee kan profiteren.

Het aanpakken van de klimaatverandering is niet alleen belangrijk voor onze natuur, maar ook voor de toekomst van onze kinderen. En juist voor **kinderen** ligt er nog een uitdaging op tafel: mede door de coronamaatregelen is de ongelijkheid tussen kinderen toegenomen. Ook in onze gemeente. De komende jaren ligt er dan ook een belangrijke taak in het terugdringen van deze ongelijkheid. Ieder kind verdient tenslotte een kans op een goede toekomst.

Het zal u niet verbazen: voor u ligt een ambitieus programma. Een programma dat een progressief en sociaal antwoord geeft op deze en andere uitdagingen waar we de komende jaren mee te maken krijgen. Een programma dat geschreven is met hart voor onze gemeente. Veel dank aan allen die eraan hebben mee geschreven, het is een prachtige basis geworden waarmee we samen aan de slag kunnen!

Karin Oyevaar
Lijsttrekker

Thuis in de buurt, met oog voor de toekomst

Inleiding

Utrechtse Heuvelrug is een diverse gemeente. Het bestaat uit zeven verschillende dorpen met elkaar verbonden door prachtige natuur. Bossen, uiterwaarden, landgoederen en een uitgebreid weidegebied. Dit verkiezingsprogramma is geschreven voor Utrechtse Heuvelrug, als geheel en voor de dorpen afzonderlijk, Wij willen dorpsgericht besturen, de politiek en gemeente dichterbij de inwoners.

D66 heeft in alle dorpen gesproken met bewoners, belangenorganisaties en verenigingen. Wij hebben met elkaar nagedacht, gesproken en gedebatteerd over de toekomst van onze gemeente. Op afstand, in goedbezochte digitale dorpsgesprekken, maar daarmee niet minder waardevol. Alle inzichten die deze gesprekken hebben opgeleverd zijn meegenomen in dit verkiezingsprogramma.

Wij willen dat de keuzes die we nu maken goed zijn voor de toekomst, realistisch en haalbaar. Bij het schrijven van de hoofdstukken hebben we deskundigen laten meelezen en met veel mensen gesproken. Het verkiezingsprogramma is samen bedacht, besproken en geschreven. Het is een gezamenlijk, democratisch, stuk geworden en dat past bij ons.

Het verkiezingsprogramma dat nu voor u ligt laat zien welke keuzes D66 maakt voor een toekomstbestendig en duurzame gemeente waar iedereen vrij is en waar we niemand laten vallen.

Hubert van Zanten

Voorzitter Verkiezingsprogramma commissie

1. Duurzaam bouwen naar behoefte

We leven in één van de dichtstbevolkte gebieden ter wereld. Dat betekent dat we keuzes moeten maken. Wij willen meer ruimte voor huizen, mobiliteit én natuur, waardoor we de hoogte in moeten en compacter gaan bouwen.

Een woning voor iedereen. Dat is één van de belangrijkste opgaven waar we nu voor staan. We moeten slimmer omgaan met onze ruimte en bouwen naar behoefte met voldoende aandacht voor duurzaamheid. Wij willen dat er in 2026 1000 woningen gebouwd zijn om de bestaande wachtlijsten te verkorten. Daarbij gaat het vooral om woningen voor 1 en 2 persoonshuishoudens.

Bouwen

Er is een groot tekort aan betaalbare woningen. We zijn met steeds meer mensen en we wonen op steeds meer oppervlak met kleinere huishoudens. Er wordt nog steeds niet genoeg gebouwd. Als er al gebouwd wordt zijn het met name dure gezinswoningen terwijl er veel vraag is naar andere woningen voor bijvoorbeeld starters en ouderen.

Als je de demografische ontwikkelingen erbij pakt wordt het duidelijker waar we welke woningen kunnen bouwen. We hebben te maken met een sterke vergrijzing (34% van onze huishoudens, een percentage dat de komende jaren nog sterk gaat toenemen) de babyboomgeneratie die voor een groot deel in gewilde eengezinswoningen woont. Ouderen verhuizen niet makkelijk terwijl een deel van hen dat wel zou willen als er geschikte appartementen in eigen dorp en dichtbij voorzieningen beschikbaar zouden zijn.

De veranderende samenleving heeft andere woonwensen. Wanneer je als jongere uit huis wilt, of als oudere kleiner wilt wonen, moet je lang zoeken. Er moet dus meer gebouwd worden, juist voor deze groepen.

Door meer huizen te bouwen voor andere levensfasen en woonbehoeftes bevorderen we de doorstroming. Zo komen er uiteindelijk ook meer gezinswoningen beschikbaar.

Wij willen gaan bouwen binnen de bebouwde kom en aan de randen van onze dorpen. Dicht bij voorzieningen en openbaar vervoer. Dit versterkt het draagvlak voor voorzieningen en houdt het verenigingsleven levendig. Deze nieuwe huizen zijn energieproducerend. Een nieuwe straat, wijk of hofje is autoluw. Meer ruimte voor de fiets en voetgangers. We willen meer diversiteit in woningbouw, woningstijlen en bouwhoogte krijgen met behoud van het bijzondere karakter en de leefbaarheid van de dorpen. Dat past bij onze dorpen die ieder een eigen uitstraling hebben.

Wij willen met ontwikkelaars en woningcorporaties in gesprek om samen te bekijken hoe we dit kunnen bereiken.

Passende woningen voor elke behoefte

Wij willen dat er voldoende passende en betaalbare woningen beschikbaar zijn. Ook als er sprake is van een zorgvraag. In onze ogen kan het slimmer en beter. Betaalbare, passende woningen voorkomen veel zorgvragen. Het is belangrijk dat die in voldoende mate aanwezig zijn. Schrijnende gevallen kunnen worden voorkomen. Wij willen daarom:

- dat alleenstaande ouders met kinderen niet op een 2 kamerflat moeten wonen;
- dat je als ex-partners niet nog jaren gedwongen moet samenwonen of dat een van hen noodgedwongen moet uitwijken naar een stacaravan;
- dat een ouder echtpaar kan verhuizen naar een traploos huis, wanneer traplopen een te zware fysieke belasting is geworden;
- dat je als kwetsbare jongere met goede begeleiding zelfstandig kunt gaan wonen.

Veilige en schone woningen dragen bij aan stabiliteit. Het voorkomt onnodige stress en voorkomt het ontsporen in het leven. Als dit op orde is, is achteraf gezien veel minder zorg nodig. Zo doorbreken we het systeem en wordt iedereen er beter van.

Leegstand voorkomen

Wij vinden dat er in de dorpen helaas te veel panden en kavels leeg staan en verpauperen. Leegstand is stilstand en voor D66 geen optie. Wij willen de herbestemming van bestaande (leegstaande) bedrijfslocaties voortvarend ter hand nemen. Als we soepeler omgaan met bestemmingswijziging kan er eerder worden gebouwd. Het wordt zo lonend om leegstaande panden te transformeren naar noodzakelijke woonruimte. Wij willen voor panden die langer dan 12 maanden leegstaan een leegstandsheffing invoeren.

Rood voor rood

Rondom de dorpen liggen zogenaamde rode contouren waarbuiten niet gebouwd mag worden. Als er echter een boerderij gesloten wordt dan mag er op het reeds bebouwde terrein wel nieuwbouw gepleegd worden. Dit leidt tot versnippering. Wij willen deze versnippering van het landschap voorkomen en wil dat er aan de rand van de dorpen gebouwd moet kunnen worden. Wij willen dat er gebieden aangewezen worden waar zo stapsgewijs een nieuwe wijk ontstaat. Wij willen de vrijgekomen rode snippers inruilen voor rode snippers aan de dorpsranden.

Alternatieve woonvormen

Wij willen graag dat er 'out of the box' naar oplossingen gezocht kan en mag worden. Bijvoorbeeld door te kijken naar andere woonvormen zoals kangoeroe-woningen, splitsen van woningen t.b.v. jongeren en mantelzorgers, meergezinswoningen en woningen van hout die je er snel bij plaatst maar die, als de vraag verandert ook verplaatsbaar zijn.

Wij zien in onze gemeente diverse mogelijkheden voor collectief wonen in zelfbeheer. Dit is een woonvorm tussen kopen en huren in, waarbij iedereen zijn eigen woonruimte heeft en gemeenschappelijke ruimtes worden gedeeld.

In Utrechtse Heuvelrug zijn acht recreatieterreinen die in de toekomst geen recreatieve bestemming meer hebben en waar nu permanent wordt gewoond. Wij willen graag bekijken of op deze terreinen pilots voor 'tiny houses' gestart kunnen worden net als op een aantal andere plekken in onze gemeente.

2. Wonen en leven in een duurzame omgeving

De zeven dorpen die samen Utrechtse Heuvelrug vormen liggen centraal in het land. Alle grote steden zijn door de twee treinstations goed bereikbaar. Een wandeling in het bos van het Nationaal Park is voor bewoners goed bereikbaar evenals een fietstocht door de weidegebieden. De eigen woonomgeving is van groot belang. We willen in een gemeente wonen die niet door droogte en overstromingen geteisterd wordt. Een leefomgeving die schoon is en genoeg natuur biedt. Onze gemeente moet een fijne plek zijn om te wonen, werken en samen te zijn. Om onze openbare ruimte (wegen en groen) te ver-groenen en de kwaliteit te verhogen willen wij de helft meer investeren om zodoende in de komende 10 jaar een inhaalslag te kunnen maken.

Klimaatverandering is de grootste uitdaging van onze tijd. De gemiddelde temperaturen lopen steeds verder op en we zien steeds vaker wateroverlast door extreme regenval. Droogte maakt de landbouw en natuur steeds kwetsbaarder. Voor een duurzame toekomst moeten we andere keuzes maken. Wij willen investeren in fietsnetwerken, (elektrisch) openbaar vervoer en in deelmobiliteit zoals deelauto's. Onze huizen gaan van het aardgas af. Grondstoffen en producten gaan we hergebruiken, repareren en recyclen. Speerpunt daarin is een transitie naar kringlooplandbouw, circulair gebruik van bio-based materialen en beëindiging van de bio-industrie. Een fijne, groene omgeving met bomenrijen, parkjes en natuurgebieden draagt bij aan het in bedwang houden van temperatuur en overtollig water. Zo kan de natuur zich herstellen en maken we Nederland 'klimaat-klaar.'

Speelplaatsen

Wij vinden het belangrijk dat er in elke woonwijk voldoende interessante, veilige en schone plekken zijn voor kinderen om buiten te spelen. Speelplekken zijn niet alleen leuk voor de kinderen. Ze dragen ook bij aan de sociale cohesie in de buurt en het welzijn van de bewoners. Daarnaast helpen speelplekken de leefbaarheid en aantrekkelijkheid van onze dorpen te vergroten, met name voor jonge gezinnen. Bij nieuw te bouwen wijken willen wij dat er voldoende ruimte wordt vrijgehouden voor spel, sport en beweging. Wij vinden het van belang dat speelplaatsen ook toegankelijk en geschikt zijn voor kinderen met een beperking zodat zij ook kunnen meedoen.

Om veel schoolpleinen staan hekken. Dit is goed zodat kinderen veilig kunnen spelen en niet zomaar de straat op kunnen rennen. Wij zien graag dat kinderen uit de wijk zich welkom voelen om op de schoolpleinen te kunnen spelen als de school of de aldaar aanwezige BSO gesloten is. Groene schoolpleinen waar kinderen elke dag de kans op natuurbeleving hebben en ook mogelijkheden biedt voor natuureducatie binnen en buiten schooluren.

Wij willen dat de gemeente meer inzet op ongeorganiseerd sporten en bewegen. Speelplaatsjes, grasveldjes en parken bieden de mogelijkheid om bijvoorbeeld samen aan yoga te doen of een balletje te trappen. Wij vinden het belangrijk dat de buitenruimte goed onderhouden wordt. Verloedering van de buitenruimte is een doorn in ons oog.

Autoluwe straten

Naast nieuw te bouwen wijken willen wij dat er aan de rand van wijken parkeerplaatsen komen voor de auto's. Geen opritten en garages meer maar groene straten waar veilig gespeeld kan worden en auto's te gast zijn om in- en uit te laden. D66 steunt bewonersinitiatieven bij het instellen van een autoluwe speelstraat of woonerf. Daarnaast pleiten wij voor een standaard maximale snelheid van 30 km/u binnen de bebouwde kom en 60 km/u buiten de bebouwde kom.

Snippergroen en maaibeleid

De woonomgeving bepaalt je woongenot. Een groene en natuurlijke omgeving draagt hier zeker aan bij. Wij zien graag meer biodiversiteit in groenstroken en bermen. In plaats van saaie struiken zien we waar dat mogelijk is ook ruimte voor plukbossen waar de omwonenden en kinderen in het seizoen hun fruit direct van de bomen en struiken kunnen halen.

Dit is natuurlijk niet mogelijk bij iedere groenstrook. Sommige stukken 'snippergroen' kunnen verkocht worden aan bewoners die het bij hun tuin kunnen betrekken. Andere stukken kunnen door de wijk worden geadopteerd en onderhouden. De gemeente ondersteunt hierbij om dit mogelijk te maken. Dit is geen vrijbrief voor de gemeente om snippergroen te laten verloederen als oneigenlijk 'marketinginstrument' om bewoners te dwingen snippergroen te kopen.

Niet iedere gemeentelijke groenstrook is gelijk. Sommige grasveldjes moeten regelmatig gemaaid worden bijvoorbeeld omdat kinderen er spelen. Andere grasveldjes kunnen juist beter minder vaak gemaaid worden zodat er meer biodiversiteit ontstaat. Bij andere grasveldjes, groenstroken en bermen vergroten we de biodiversiteit met 'zaaien en selectief maaien'.

Voedselbossen

Aan de randen van de dorpen of in parkjes midden in de wijk leggen we waar mogelijk voedselbossen aan. Wij gaan de aanplant van klein-fruit, gewassen en productieve fruitbomen en notenbomen met bij-vriendelijke randen rondom zulke projecten, actief stimuleren en activeren. Denk bijvoorbeeld aan een schoolplein met een moestuin, eetbare haag of leifruit. Kinderen kunnen ontdekken hoe voedsel groeit, een startpunt voor een gezonde leefstijl

Waterberging

Ons rioleringsnetwerk is te vaak overbelast. Dit is met handige maatregelen en goed watermanagement te voorkomen. Denk hierbij aan het afkoppelen van regenafvoerbuizen die nu vaak direct op de riolering lozen. De ouderwetse regenton of speciale grindkuilen kunnen daarvoor heel waardevol zijn. Wij willen samen met de waterschappen zorgen voor voldoende wateropslag in woonwijken door het aanleggen van plassen of sloten. Verder zou D66 graag experimenteren met groene daken en gevels in woonwijken en bedrijventerreinen. Die zijn effectief als isolatie (energiebesparing), vergroten het waterbergend vermogen, werken als buffer in tijden van droogte, zorgen voor verkoeling op hete dagen. Het ontlast het riool, draagt bij aan een aantrekkelijke woonomgeving en aan de ecologie in de dorpen en legt fijnstof vast. Grotendeels bestrate voor- en achtertuinten zijn ongewenst en vragen om steenbreek-achtige acties voor groene tuinen om regenwater meer geleidelijk af te voeren. Het initiatief 'heuvelrugtuinen' kan hierbij als voorbeeld dienen. Een Heuvelrugtuin is minstens 60% groen, er wordt gifvrij getuinierd, het biedt beschutting voor vogels en insecten en je vindt er planten die passen in de omgeving van het Nationaal Park. Bij het vervangen van rioleringen is ontkoppelen waar mogelijk het uitgangspunt.

Sportverenigingen en sportlocaties

Er is een bloeiend verenigingsleven in onze dorpen. Volgens ons vormen de verenigingen de ruggengraat voor de sport. Wij juichen verdergaande samenwerking tussen de individuele sportverenigingen binnen Utrechtse Heuvelrug toe en zal in de komende raadsperiode met HSI en de verenigingen in gesprek gaan om te bekijken op welke manier sportlocaties samengevoegd kunnen worden. Samenvoegen van sportverenigingen verbindt de dorpen, draagt bij aan de levendigheid op de verenigingen levert zowel de gemeente als de verenigingen geld op en biedt ruimte voor woningbouw. Vrijgekomen sportlocaties kunnen dan worden ingezet voor woningen.

Voor ons vormen sportaccommodaties een gemeentelijke basisvoorziening die voor rekening van de gemeente komt. Daar mag de gemeente ook iets voor terugkrijgen. Verenigingen kunnen natuurlijk van 'hun' accommodatie altijd gebruik maken voor hun trainings- en wedstrijdprogramma. Buiten deze tijden kunnen de accommodaties ter beschikking worden gesteld voor (andere) sport- en bewegingsactiviteiten zoals bijv. scholen, kinderopvang of sportstimuleringsprojecten. Het opnemen van sportverenigingen in de kinderopvangstructuur helpt daarbij. Ook kunnen sportlocaties ruimte bieden voor kinderen uit de buurt om buiten te spelen. Individuele sporters gunnen wij (ook in groepsverband) hun vrijheid. De aanleg en instandhouding van wandel-, fiets-, mountainbike- en ruitersporen gebeurt samen met provincie en landgoedeigenaren.

Werken en ondernemen

Wij vinden het belangrijk dat er voldoende werkgelegenheid is en ondernemerschap ruimte krijgt. We kennen grote werkgevers van nationaal belang zoals de Politie, Defensie, TMO en IVA. Zorg- en onderwijsinstellingen bieden veel werkgelegenheid. Met Triodos Bank hebben we de meest duurzame financiële instelling in onze gemeente gekregen. De horeca- en recreatiebedrijven vormen een belangrijke bedrijfstak op de Heuvelrug. Deze bedrijvigheid heeft een aantrekkende werking op lokaal ondernemerschap. Het houdt onze dorpen het hele jaar door levendig en leefbaar.

Wij handhaven graag de goede verbindingen met het OV. Door onze centrale ligging en deze verbindingen zijn we een ideale vestigingsplaats voor veel zelfstandige professionals/ondernemers.

De vernieuwing van het station Driebergen-Zeist maakt de overstap van fiets en auto naar het OV aantrekkelijk. Wij vinden dat de fietsenstalling daar gratis moet zijn en dat het huidige tarief van de parkeergarage daar niet verder omhoog mag. Wij willen graag Driebergen-Zeist een volwaardig intercitystation is, waar kan worden overgestapt op de stoptreinen naar Arnhem, Rhenen en Utrecht. De gemeente Utrechtse Heuvelrug dient zich samen met de gemeenten Zeist en De Bilt te oriënteren op een eventuele doortrekking van de lightrailverbinding vanaf Utrecht Science Park tot aan station Driebergen-Zeist.

Utrechtse Heuvelrug heeft een divers aanbod van MKB en ZZP'ers. Zij spelen een belangrijke rol in de leefbaarheid van de dorpen. Veel ondernemers zijn terug te vinden als bestuurslid van verschillende verenigingen, maar ook als sponsor van culturele activiteiten en sportverenigingen zijn zij onmisbaar. Wij willen dat zij ondersteunt worden waar nodig.

Winkelen

Winkelen draait steeds vaker om recreëren en elkaar ontmoeten. We koesteren het winkelaanbod in onze dorpen, versterkt met de traditionele sfeervolle weekmarkten. Voor dagelijkse boodschappen zou men het eigen dorp niet uit moeten. Dát versterkt de ontmoeting, verbinding en leefbaarheid.

Wandelaars en fietsers krijgen van ons de ruimte. We vinden ook dat waar dat mogelijk is autovrije zones komen die de veiligheid, ruimtelijke kwaliteit en duurzaamheid sterk bevorderen. Leefbare dorpen in een groene omgeving met sterke voorzieningen voor inwoners en toeristen hebben een grote aantrekkingskracht op mensen en bedrijven om zich te vestigen. In onze dorpen komt een goede verdeling van de ruimte tussen wonen, recreëren, ondernemen, verkeer en groen.

Binnen de dorpen van onze gemeente worden winkels en horeca geconcentreerd in sfeervolle, schone centra. Weekmarkten en evenementen horen thuis in die levendige dorpscentra. Startende winkeliers die voldoen aan de duurzaamheid en sociale randvoorwaarden waar we als gemeente voor staan krijgen 3 jaar lang compensatie van OZB. Wij willen hiermee leegstand terugdringen en startende winkeliers een steuntje in de rug bieden.

Wij stimuleren en ondersteunen bewonersinitiatieven op het gebied van onderhoud van de buurt, in stand houden van voorzieningen, samenhang binnen de buurt etc. De gemeente zal dit actief stimuleren en daarnaast passieve drempels voor initiatieven zoveel mogelijk weghalen.

3. Gelijke kansen: gezondheid en onderwijs

D66 staat pal voor gelijke kansen, ziet dit als basis voor persoonlijke vrijheid en onafhankelijkheid en bestrijdt discriminatie. Goed onderwijs is voor D66 de basis voor een vrije en gelukkige samenleving. Uiteindelijk streven wij naar een open, vrije samenleving met échte kansen voor iedereen. Laat iedereen vrij maar niemand vallen!

Gezonde leefstijl

Wij willen alle inwoners, jong en oud, de beste kans geven op een gezonde leefstijl. We willen goede randvoorwaarden bieden waarbinnen eenieder de verantwoordelijkheid kan dragen voor zijn of haar eigen gezondheid.

Het ontwikkelen van een gezonde leefstijl begint al op jonge leeftijd. Voor onze allerjongste inwoners zorgen wij daarom dat het rijksvaccinatieprogramma dicht bij huis bereikbaar is. Ook verzorgen we een goed toegankelijke voorschoolse educatie voor peuters met een indicatie.

Voor kinderen in de basisschoolleeftijd willen wij minstens 3 uur bewegingsonderwijs per week aanbieden en willen we eventuele belemmeringen hiervoor wegnemen. Ook investeren we in voldoende, bereikbare en toegankelijke buitenspeelruimte, zowel op schoolpleinen als in speeltuintjes. Hierbij houden we rekening met kinderen met een beperking zodat ook zij mee kunnen doen. En we willen graag dat het project 'Gezonde Scholen' wordt uitgebreid. Scholen krijgen op die manier hulp om te werken aan een gezonde leefstijl, en zo maken we een gezonde levensstijl op school vanzelfsprekend.

Wij willen dat de gemeente verenigingen ondersteunt die zich inzetten voor een gezondere sportkantine.

Wij vinden dat we moeten omschakelen naar een rookvrije generatie. Het roken in de omgeving van scholen en sportverenigingen zou ontmoedigd moeten worden.

Kunst en cultuur

Kunst en cultuur, in de breedste zin van het woord, zijn essentieel voor de ontwikkeling: ze dienen als bron van creativiteit, verbinden de dorpen en houden de samenleving een spiegel voor. Een stevige en verbonden kunst- en cultuursector draagt bij aan een open en verbonden Utrechtse Heuvelrug, niet alleen binnen maar ook, juist tussen de dorpen. De coronacrisis heeft het culturele leven hard getroffen. Wij vinden het belangrijk dat het extra geld dat bestemd en gereserveerd is voor het ondersteunen van de lokale culturele infrastructuur de komende jaren op de juiste plek terecht komt en niet in de algemene middelen belandt.

Op dit moment wordt te weinig gedaan aan de culturele verbinding tussen de dorpen en Wij willen dan ook dat er wordt ingezet op in elk geval één ambitieus bovenlokaal evenement met regionale uitstraling per jaar. Daartoe willen we om de tafel met verschillende professionele culturele partijen om te bekijken wat hiervoor nodig is.

Het cultuurbudget verhogen is hierbij wat ons betreft geen noodzakelijke voorwaarde, wel willen we dat er gekeken wordt naar een andere inrichting van de verschillende subsidiepotjes waarbij het subsidiegeld wordt samengevoegd en bij bijvoorbeeld een stichting die het bedrag beheert en zo mogelijk extra geld genereert om een ambitieuzer bovenlokaal programma op te zetten.

Sociale gezondheid

Wij willen een veilige en prettige sociale omgeving voor alle inwoners, waarin iedereen mee kan doen. We zien hierin een belangrijke verantwoordelijkheid van de gemeente. We bereiken een veilige sociale omgeving door in te zetten op de ontmoeting, sociale netwerken en voorlichting.

Voor onze kinderen en jongeren zetten we in op burgerschapsonderwijs waarin ruimschoots aandacht wordt besteed aan de democratische rechtsstaat en aan discriminatie. Wij vinden het belangrijk dat kinderen kunnen meedenken over veranderingen op straat of op school. Bijvoorbeeld door een kinderburgemeester te benoemen of een jeugdgemeenteraad in te stellen. Wij zetten ons al

jaren in voor actieve betrokkenheid van burgers. Daar horen de kinderen ook bij. Als we dit niet doen wordt de stem van kinderen nooit gehoord.

Ook willen we dat er op scholen een goede voorlichting is over alcohol- en drugsgebruik en seksualiteit. Daarbij willen we dat er aandacht is voor seksuele gezondheid, seksuele diversiteit, consent en communicatie over wensen en grenzen. Wij vinden hiervoor een goede samenwerking tussen de gemeente, scholen, het jongerenwerk en de GGD noodzakelijk. Daarnaast zetten we in op een modern Sinterklaasfeest voor iedereen.

De gemeente ontvangt middelen van het rijk om leervertraging en leerachterstanden tegen te gaan. Deze middelen zouden gericht ingezet moeten worden zeker nu we te maken hebben met de gevolgen van de coronacrisis. Denk daarbij bijvoorbeeld aan het faciliteren van een Zomerschool in de dorpen. Wij willen de gelden die vanuit het Nationaal Programma Onderwijs (NPO) aan de gemeente zijn verstrekt inzetten voor het wegwerken van leerachterstanden.

Omdat sociale gezondheid op alle leeftijden van belang is willen wij dat iedere inwoner de gelegenheid heeft om een goed sociaal netwerk op te bouwen en te onderhouden. We steunen daarom het verenigingsleven in onze dorpen, de vrijwilligersorganisaties en de ontmoetingsfuncties in dorpshuizen, sportkantine en bibliotheken. Waar mogelijk versterken we de samenwerking tussen deze organisaties.

We helpen inwoners die niet goed kunnen lezen, schrijven, rekenen of niet digivaardig zijn. Want onze samenleving is sterker als iedereen kan meedoen. We verminderen de belemmeringen die zij ervaren in deelname aan het sociale leven. We zetten in op scholingsprojecten en ook op plekken waar mensen hulp kunnen vragen. We behouden de bibliotheekvoorzieningen in de verschillende dorpen. Wij willen dat de gemeente begrijpelijk en toegankelijk is. Dat wil zeggen dat brieven van de gemeente altijd in begrijpelijke taal zijn en dat zaken zo nodig telefonisch worden toegelicht.

Asielzoekers en statushouders hebben vaak nog geen sociaal netwerk, hun sociale gezondheid is kwetsbaar. Wij willen daarom steun bieden vanaf de start van de integratie. We zetten een voorziening op waar asielzoekers van het AZC in contact komen met onze inwoners als eerste stap in de integratie. Ook willen we een 'inburgeringspanel' instellen waarin inburgeraars meedenken en meepraten over het verbeteren van de inburgering van nieuwkomers. We betrekken onze vrijwilligersorganisaties graag bij de inburgering van onze nieuwste inwoners zodat hun sociale netwerk groter wordt.

Wanneer inwoners vastlopen in hun sociale gezondheid willen wij graag dat zij hulp kunnen vragen. Wij vinden de sociale dorpssteams hiervoor de aangewezen plek maar zien ook een rol voor de sociaal makelaars die een goed overzicht hebben van alle mogelijkheden.

Daarnaast willen wij een gemeentelijk meldpunt openen voor racisme en discriminatie omdat ook in onze gemeente nog niet iedereen vrij is om zichtbaar zichzelf te zijn. We betrekken scholen, sportclubs en verzorgingshuizen bij het gesprek over inclusiviteit. En we organiseren bijeenkomsten voor de LHBTIQA+ doelgroep zodat zij een veilige plek hebben om samen te komen.

Hulp en zorg

D66 pleit voor laagdrempelige, vroegtijdige en passende zorg voor zowel de fysieke, als de mentale en de financiële gezondheid van inwoners. Door vroegtijdige en passende hulp te bieden kan veel leed worden voorkomen. Op termijn is preventie goedkoper dan herstel, daarmee beogen we ook de kosten in het sociaal domein te beteugelen. Zie voor de financiële benadering het stuk 'Meer grip op kosten sociaal domein'.

Laagdrempelige zorg begint met een goede bereikbaarheid van de sociale dorpssteams. Wij zien daarom graag ruime inloopsprekuren in alle dorpen en een ruime telefonische bereikbaarheid ook buiten kantooruren. Daarnaast zien we graag dat het inloopsprekuren 'Grip op Geld' in alle dorpen komt.

Het uitgangspunt van bereikbaarheid hanteren we ook voor zorgverleners in onze gemeente zoals huisartsen, tandartsen, gezondheidscentra en consultatiebureaus. We willen dat alle consultatiebureaus in de gemeente behouden blijven. Ook zorgen we voor een warme relatie tussen de gemeente en andere zorgverleners in onze gemeente.

Wanneer een inwoner een zorgvraag heeft willen wij dat er bij het bieden van hulp ruimte is voor maatwerk. Via de sociale dorpssteams, of de praktijkondersteuners bij de huisartsen, wordt vlot en kundig doorverwezen naar de juiste ondersteuning, waarbij wordt opgeschaald waar nodig en genormaliseerd waar mogelijk.

Om maatwerk beter mogelijk te maken is een integrale blik op de situatie van de zorgvrager nodig, waarbij mantelzorg een belangrijke plaats inneemt. Daarom zien wij graag dat professionals vanuit wonen, woningcoöperaties, schuldhulpverlening, psychologie, geneeskunde, diëtetiek, fysiotherapie, reclassering, ouderen- en jeugdspecialisten en scholen op gemeenteniveau samenwerken aan integrale oplossingen voor de problemen bij onze meest kwetsbare inwoners.

Omdat mantelzorg en vrijwilligers van groot belang zijn voor onze inwoners willen wij dat de gemeente haar waardering voor mantelzorgers en vrijwilligers jaarlijks blijft uiten.

Schoolgebouwen

Goed onderwijs begint bij goede, duurzame en veilige schoolgebouwen, met een goed binnenklimaat. In de schoolgebouwen mogen geen fysieke belemmeringen zijn voor een leerling om onderwijs te kunnen volgen.

Het is een hoofdtaak van de gemeente om deze gebouwen te bouwen en wij willen dat de gemeente daarin de samenwerking aangaat met en stimuleert tussen schoolbesturen, ouders, omwonenden, financiers en aannemers. Want samen krijgen we meer voor elkaar. Het geldt dat we uit het gemeentefonds krijgen voor onderwijshuisvesting willen we ook daar aan uitgeven.

De komende periode zijn er in de verschillende dorpen meerdere schoolgebouwen aan vervanging toe. Wij willen dat deze schoolgebouwen zowel nu als in de toekomst goede en passende huisvesting bieden aan scholen ook wanneer leerlingaantallen fluctueren. Wij zijn een sterke voorstander van een vermenging van functies. Daarom willen we waar mogelijk meerdere scholen in één gebouw huisvesten, of combinaties zoeken met kinderopvangfuncties, of sportieve, culturele, of maatschappelijke functies. De overblijvende locaties kunnen dan worden gebruikt voor woningen voor 1- en 2-persoonshuishoudens. Zo wordt de afstand tussen organisaties kleiner, groeien kinderen samen op en kunnen ze op de basisschool de hele dag in hetzelfde gebouw blijven tijdens de rijke schooldag. Onderwijs, opvang, sport, cultuur, muziek, een warme lunch, natuur en huiswerkbegeleiding op één locatie voor alle leerlingen.

Aan dit gemeenschappelijke gebruik van een gebouw stellen wij wel de voorwaarde dat er bij het vormgeven van de plannen aansluiting wordt gezocht bij initiatieven en wensen van de besturen van de betreffende organisaties. De organisaties moeten vanuit de gemeente gefaciliteerd en ondersteund worden in deze verandering. Voor ons betekent dit dus ook dat de georganiseerde sport een belangrijke stem heeft bij de realisatie van gymzaken en sportzalen. Dit is dus niet (meer) het exclusieve domein van scholen.

Naast de samenwerking tussen en met organisaties 'rondom het kind' willen we ook dat de gemeente bij de realisatie van nieuwe schoolgebouwen samenwerkt met en samenwerking stimuleert tussen, schoolbesturen, ouders, omwonenden, financiers en aannemers.

4. Het buitengebied

Onze mooie gemeente heeft een divers landschap, variërend van de open weidegebieden van het Kromme Rijngebied en de Gelderse Vallei en de heuvels en bossen van het Nationaal Park Utrechtse Heuvelrug.

Wij koesteren dit landschap en ziet dat er een grote druk op ontstaat. Het landschap raakt versnipperd en door de aankomende vraag van zonnevelden neemt dit nog meer toe. Dit zal ook gevolgen kunnen hebben voor de recreatieve aantrekkelijkheid van onze gemeente.

Vitaal platteland

Er wordt veel over de boeren gepraat maar weinig met de boeren. Wij willen graag dat de gemeente met de boeren structureel gaat onderzoeken wat er speelt en wat de gemeentelijke rol daarin kan zijn. Zodat er een helder zicht komt hoe het met de boeren gaat. Welke problemen spelen er voor de boeren? Waar kunnen we de boeren mee helpen? Wat zijn de mogelijkheden bijvoorbeeld als boeren het boerenbedrijf willen combineren met recreatievoorzieningen. Wij willen zich inzetten voor een vitaal platteland. Dat is een randvoorwaarde om kringlooplandbouw succesvol te kunnen realiseren.

Kringlooplandbouw

Het agrarische landschap is van grote waarde voor onze gemeente. Door over te stappen naar kringlooplandbouw blijft dit landschap toekomstvast. Dit is een stap die landelijk ingevoerd moet worden. Wij willen onze lokale boeren ondersteunen met deze overgang zodat zij perspectief houden op rendabele toekomstgerichte bedrijven.

Halvering van de veestapel is een middel om kringlooplandbouw mogelijk te maken. Dit betekent voor D66 niet automatisch dat er minder grond beschikbaar moet zijn voor onze boeren. Om een boerenbedrijf rendabel te kunnen exploiteren is voldoende grond noodzakelijk.

Diverse slagers in onze gemeente verkopen alleen maar vlees dat zij krijgen van lokale boeren. Wij zien graag dat dat ook gebeurt met andere producten. Groenteboeren die lokale groenten verkopen, supermarkten met een speciale lokale afdeling. Hierdoor kunnen de boeren een eerlijkere prijs krijgen voor hun producten en is er ook minder vervoer nodig.

Schone lucht

Schone lucht vinden wij belangrijk. Momenteel ligt Utrechtse Heuvelrug in het concentratiegebied Oost volgens de 'wet geurhinder en veehouderij'. Dit houdt in dat er aanzienlijk meer geur uitgestoten mag worden dan in andere delen van het land.

Wij willen dat de grens wordt opgeschoven naar de andere kant van de gemeentegrens. Wij willen dat nieuwe vergunningsaanvragen voortaan vallen onder de strengere normeringen van buiten de concentratiegebieden.

5. Recreatie

Dat de Utrechtse Heuvelrug en het Kromme Rijngebied mooi zijn om te recreëren begreep men al vroeg. De vele landgoederen van de Stichtse Lustwarande bewijzen dat. De bossen nodigen uit voor wandelen, paardrijden, mountainbiken. Wielrenners genieten van de hellingen terwijl het vlakke buitengebied vooral door recreatieve fietsers gebruikt wordt.

Bereikbaarheid

Wij willen duurzaam vervoer stimuleren en de druk op onze bossen verminderen. Daarom willen we stimuleren dat onze 'groene entrees' en TOP's (plekken van waaruit diverse fiets- en wandelroutes beginnen) goed bereikbaar zijn met fiets en OV en willen we dat het aantal laadpalen bij de parkeerplaatsen wordt uitgebreid.

Daarnaast zien wij graag dat een project zoals 'de Bosboemel' wordt uitgebreid. Met deze elektrische bussen kunnen mensen die slecht ter been zijn van een openbaar vervoersknooppunt of een grote parkeerplaats naar een natuurgebied of een toeristische trekpleister zoals kasteel Amerongen of Huis Doorn, gebracht worden.

Om de parkeerdruk tegen te gaan in de dorpen willen wij dat de dorpscentra zoveel mogelijk worden ingericht voor voetganger en fietser en dat auto's geparkeerd worden aan de randen van de dorpskernen. Door middel van een goede bewegwijzering en wandelroutes langs markante punten kunnen wij de toeristen langer vasthouden zodat zij nog even kunnen winkelen of één van de horecagelegenheden bezoeken.

Tweewielers

Onze gemeente is geliefd bij tweewielers: recreatieve fietsers, mountainbikers, wielrenners en motorrijders. Dit leidt soms tot overlast zeker als deze verschillende groepen elkaar in de weg zitten. Wij zien graag dat snelfietsverkeer en de langzame fietsers op doorgaande hoofdroutes van elkaar worden gescheiden. Het 'Fietspad voor de Toekomst' van de Uithof naar Wageningen biedt hier mogelijkheden voor. Ook voor het reguliere fietsverkeer van huis naar werk of school is dat van belang. De gemeente moet zorgen voor veilige werk- en schoolfiets routes.

Voor wielrenners die binnen de bebouwde kom de heuvels afrijden geldt ook de maximumsnelheid. Wij zien graag dat dit gehandhaafd wordt. Dat geldt ook voor motorrijders die over de dijk en door dorpen rijden zonder 'decibelkillers'.

Verblijfsrecreatie

Voor toeristen die in Utrechtse Heuvelrug willen verblijven zijn er volop mogelijkheden van zeer luxe hotels tot kamperen bij de boer.

De behoefte aan vakantiehuisjes, stacaravans en chalets neemt de laatste jaren duidelijk toe. Toeristen komen niet alleen meer in het hoogseizoen maar het hele jaar door. Dit biedt kansen voor de voorzieningen in onze dorpen. Restaurants, supermarkten en andere winkels kunnen hiervan profiteren.

Voor ons is het belangrijk dat onze gemeente een gevarieerd aanbod aan recreatiewoningen heeft dus niet alleen luxewoningen maar ook mogelijkheden voor de kleinere beurs. Daarnaast vinden we het belangrijk dat verstening in balans blijft met natuurwaarden en groen. Niet alleen binnen de natuurgebieden maar ook daarbuiten.

De afgelopen 10 jaar is de toeristische sector flink gegroeid, ook in onze gemeente. Steeds grotere vakantiewoningen en chalets worden, onder meer door de lage rentestand, geliefde beleggingsobjecten. Kampeerveldjes en kleine chalets verdwijnen en intensief jaarrond recreëren lijkt de norm te zijn geworden. Maar met die groeiende verstening nemen de risico's voor de natuurwaarden en biodiversiteit toe. Wij pleiten ervoor de komende jaren structurele verbeteringen aan te brengen die betrekking hebben op borging van natuurwaarden en inzetten op duurzaamheid.

6. De energietransitie

De gevolgen van klimaatverandering worden ook in onze gemeente ieder jaar zichtbaarder en gaan sneller dan verwacht. Om deze gevolgen te beperken hebben we landelijk met het Klimaatakkoord afspraken gemaakt om de CO2-uitstoot te beperken. De noodzaak daartoe wordt breed erkend en dat is mooi. Maar het mag niet bij woorden blijven.

De erkenning van een probleem en het benoemen van een ambitie is nog geen oplossing. Er zijn snelle en concrete maatregelen nodig om de doelen van het Klimaatakkoord te bereiken. Daarnaast moeten we ons ook al voorbereiden op het nieuwe Europese doel: een reductie van broeikasgassen van 55% in 2030 ten opzichte van 1990. Wij willen dat we in onze groene gemeente in 2035 net zoveel energie opwekken als onze inwoners, organisaties en bedrijven gebruiken.

Essentieel bij deze omslag is een verandering in de manier waarop we energie gebruiken. En dat gaan onze inwoners merken. Landschappen zullen veranderen doordat energieopwekking met windmolens en zonnenvelden een zichtbaarder onderdeel gaat uitmaken van de leefomgeving. En ook achter de voordeur zal het een en ander veranderen doordat huizen verbouwd moeten worden. Het tijdperk van traditionele vormen van energieopwekking en warmtevoorzieningen komt ten einde. Het mag duidelijk zijn dat deze omslag behoorlijk ingrijpt op de persoonlijke leefomgeving.

Meedoen, meedenken, meebeslissen

De energietransitie biedt veel kansen voor lokaal ondernemerschap, zowel in kennis als financieel. Wij willen dat inwoners sterker betrokken worden bij de omslag.

- Wij willen dat er, als onderdeel van het lokaal klimaatakkoord, een zogenaamd 'burgerforum' wordt ingesteld oftewel een vorm van participatieve democratie waarbij deelnemers representatief zijn ingeloot en worden betrokken bij het bepalen van de agenda, intensief en goed geïnformeerd meedenken over alternatieven en uiteindelijk concrete voorstellen kunnen doen. Op die manier kunnen inwoners optimaal betrokken worden.
- Wij willen dat de financiële opbrengst van de energietransitie niet enkel ten goede komt aan een handjevol grondeigenaren en (buitenlandse) investeerders. Het moet voor iedereen mogelijk worden om financieel te kunnen participeren in projecten die op een stabiel rendement kunnen rekenen. Het streven naar 50% lokaal eigendom zou een harde ondergrens moeten zijn. Het echte streven is volledig lokaal eigendom en een omgevingsfonds waar een aanzienlijk deel van de voordelen in terecht kan komen.

Zon op dak en isoleren

Wij willen dat mensen grip kunnen hebben op hun energierekening door schone energieopwekking dichtbij huis te stimuleren. Geen dak mag onbenut blijven voor zonnepanelen. Dit geldt niet alleen voor particulieren maar ook voor scholen, sportverenigingen, kantoren en bedrijven. De overheid moet daarbij het goede voorbeeld geven en op alle daken waar dat kan panelen leggen.

We zetten sterk in op energiebesparing: wat je niet gebruikt hoeft je tenslotte ook niet op te wekken. Wat D66 betreft is meer dan de helft van onze woningvoorraad in 2026 klaar voor aardgas (oftewel: volledig geïsoleerd).

Wij willen dat huishoudens die dat het meest nodig hebben het eerst moeten kunnen profiteren van een lagere energierekening door betere isolatie. We geven in een warmteplan duidelijk aan welke schone warmte-oplossing het meest geschikt is en wanneer daarnaar wordt overgegaan. We willen hierbij een meer collectieve aanpak stimuleren.

Om afval te beperken zet D66 in op het principe "de vervuiler betaalt". Heb je minder afval? Dan betaal je minder. Daarnaast zetten we in op een reclameluwe en plasticvrije gemeente in 2026 en werken we voor dat laatste samen met de organisatie 'GoedVolk' om dit voor elkaar te krijgen.

Kortom: we willen verantwoordelijkheid nemen voor een maatschappij waarin de problemen niet naar toekomstige generaties worden geschoven. Het probleem is urgent, dus dit moet zo snel mogelijk gebeuren. Maar wel samen. En daarvoor maken we tijd, inzet en toewijding vrij.

De cijfers

Onze gemeente maakt voor de energietransitie deel uit van de Regionale Energie Strategie (RES), een samenwerkingsverband van zestien gemeenten, de provincie Utrecht en vier waterschappen. Binnen de RES is afgesproken dat tot 2030 1,8 TWh aan elektriciteit duurzaam wordt opgewekt. Hiervan neemt Utrechtse Heuvelrug 0,088TWh voor zijn rekening.

Dit komt neer op twee grote windmolens én 48-55 hectare aan zonnevelden. Het uiteindelijke doel is om tussen 2030 en 2050 klimaatneutraal te zijn. Verwacht wordt dat na 2030 nieuwe technieken, in aanvulling op wind en zon, een grote rol zullen spelen.

7. Realistische en transparante financiën

Om ambities en taken uit te kunnen voeren moeten de randvoorwaarden hiervoor op orde zijn. Dat betekent naast een flexibele organisatie, een gezonde toekomstbestendige financiële huishouding. Dus: uitgaven en inkomsten in balans en reserves op orde.

Realistisch begroten

Ieder jaar stelt de gemeente een begroting op die mikt op een klein overschot. De jaarrekening brengt ons echter keer op keer slecht nieuws. De tekorten stapelen zich op en dat geeft een zorgelijk beeld van de staat van onze financiën. De reserves van onze gemeente krimpen veel te snel.

Voor een gezond financieel beheer van onze gemeente is het nodig dat de door de gemeenteraad vastgestelde begroting realistisch is én beter wordt nageleefd. Tegenvallers lossen we op door elders minder uit te geven. De financiële discipline in onze gemeente moet omhoog, keuzes mogen scherper gemaakt worden. Geld dat er niet is, kunnen we niet uitgeven.

Een vergelijk

Utrechtse Heuvelrug is met ongeveer 50.000 inwoners vergelijkbaar met Houten, Soest en Woerden. Maar in oppervlakte is Utrechtse Heuvelrug totaal niet te vergelijken, de 132 km² van onze gemeente is veel meer dan Houten 55 km², Soest 46 km² of Woerden 89 km² hebben. Dat betekent dat onze gemeente veel meer geld kwijt is aan onderhoud van bijvoorbeeld de wegen of het riool. Omdat wij meerdere dorpen hebben zijn er van oudsher ook meer voorzieningen. Daarom heeft Utrechtse Heuvelrug 3 zwembaden, 7 bibliotheekvoorzieningen, 5 voetbalclubs, 2 golfbanen, 5 tennisbanen, 3 hockeyclubs, 25 basisscholen en 4 middelbare scholen.

Meer grip op kosten Sociaal Domein

De worsteling met de extra wettelijke taken die het Rijk aan de gemeenten heeft overgedragen (decentralisaties) is van een andere orde. Hier moet de gemeente van het Rijk te veel doen met te weinig geld. Er gaat erg veel geld om in het sociaal domein (vooral de jeugdzorg en WMO) en de budgetten vanuit het Rijk blijken ieder jaar toch weer onvoldoende. Wij willen dat onze gemeente de budgetten voor het sociaal domein beter gaat begroten en scherper gaat sturen op de realisatie. Dat betekent dat we strenger moeten zijn en als gemeente scherpere keuzes moeten maken in de zorgtaken die we financieel ondersteunen en vooral hoe we dat organiseren. Het huishoudboekje is wat ons betreft pas op orde als de afspraken die we bij de begroting maken ook daadwerkelijk worden nageleefd.

Schuldenlast

De netto-schuld van onze gemeente is relatief hoog. Deze hoge schuld komt vooral doordat de gemeente veel heeft geïnvesteerd in voorzieningen. Het grootste deel van de schuld is ontstaan door het bouwen van kwalitatief goede scholen, sportvoorzieningen, wegen en het realiseren van cultuur-/dorpshuizen in Leersum, Amerongen en Doorn. Voorzieningen die de kwaliteit van leven in onze gemeente positief beïnvloeden.

De schuld is ook hoog omdat onze gemeente moeite heeft om de bezittingen die de gemeente heeft (zoals grond en gebouwen) te verkopen. Op de grond van de voormalige gemeentewerven in Maarn, Doorn, Driebergen en Leersum zouden woningen gebouwd kunnen worden. Of het golfterrein in Doorn (in bezit van de gemeente) te ontwikkelen. Wij willen bij dit soort bouwplannen het realisatietempo omhoog brengen. We hebben het geld en de huizen écht nodig. De opbrengst wordt gebruikt om de schuld met bij voorkeur 1 miljoen euro per jaar te verlagen en de nodige investeringen in klimaat, schoolgebouwen en openbare ruimte te kunnen doen.

Wij willen dat we als gemeente actiever inzetten op het afstoten van bezittingen (activa) en bij beheer en investeringen meer samenwerken met (non-) profit-organisaties.

Bezuinigen op uitgaven?

Net als alle andere gemeenten heeft ook Utrechtse Heuvelrug de effecten van de financiële crisis van 2008 en de daaruit voortkomende bezuinigingen moeten opvangen. De afgelopen jaren heeft onze gemeente dan ook diverse bezuinigingsoperaties achter de rug die komende jaren deels nog gerealiseerd moeten worden. De begroting bevat op dat punt niet veel flexibiliteit meer. Wij zien daarom voor de komende raadsperiode geen mogelijkheden voor verdere bezuinigingen. Wij zien nog wél kansen voor bezuinigingen binnen onze eigen ambtelijke organisatie. We blijven de ontwikkeling van inhuur en de overheadkosten ook ten opzichte van regiogemeenten nauwlettend volgen. Verder blijven we kritisch kijken naar de hoeveelheid taken die in onze gemeente wordt uitbesteed en willen we de kosten die daarmee gepaard gaan beperken.

Knaken bij de taken

De hoogte van de algemene uitkering uit het Gemeentefonds (ongeveer 59% van onze totale inkomsten) lijkt voor onze gemeente extra nadelig uit te vallen terwijl steeds meer taken van het Rijk bij gemeenten terecht komen. Wij willen in gesprek blijven met het Rijk ook via de partijlijnen, om gezamenlijk een structurele oplossing te vinden voor de ontstane tekorten.

Woonlastendruk

De overige inkomsten komen via de OZB (als een percentage van de woningwaarde), de afvalstoffenheffing en de rioolheffing. De hoogte van de opbrengst wordt in onze gemeente momenteel voornamelijk bepaald door de hoge waarde van onze woningen. Het percentage is relatief laag- vergeleken met andere gemeenten.

De provincie Utrecht heeft onze gemeente erop gewezen dat we als gemeente door deze relatief lage belastingdruk veel inkomsten mislopen (de zogenoemde onbenutte belastingcapaciteit is jaarlijks 5,5 mln euro). Wij willen dat er terughoudend wordt omgesprongen met het verhogen van de woonlastendruk maar vindt een beheerste en beperkte aanpassing verstandig als we onze ruime lokale voorzieningen in stand willen houden.

Ook de OZB voor niet-woningen (bedrijven en kantoren) is relatief laag in onze gemeente, net als de toeristenbelasting op recreatiewoningen. Daar staat tegenover dat de hondenbelasting in onze gemeente relatief hoog is. D66 zou graag een andere mix zien en daarbij de hondenbelasting afschaffen.

Een transparante begroting

D66 hecht aan transparantie over de financiën van de gemeente. Dit kan door verbetering van de leesbaarheid van de begroting en jaarrekening. Het moet voor de inwoner in één oogopslag duidelijk zijn hoe de gemeente er financieel voor staat en wat de ontwikkelingen zijn als het gaat om bijvoorbeeld de reservepositie, de tekorten binnen het sociaal domein en de voortgang van de bezuinigingen. Inwoners moeten bij jaarrekeningen ook eenvoudig kunnen zien waar het verschil zit tussen begroting en realisatie. Een gemeente die duidelijk worstelt met haar financiële situatie moet inwoners beter laten zien waar de problemen en oplossingen zitten en wat de gevolgen zijn. Dat verhoogt betrokkenheid en vergroot draagvlak voor oplossingen.

8. Dorpsgericht besturen

Wij willen een vrij leven voor iedereen. Een sterke democratische rechtsstaat is voor dat streven onmisbaar.

We willen dat onze overheid naast mensen komt te staan in plaats van tegenover hen. De basis moet op orde zijn: goede dienstverlening, transparante verantwoording en begrijpelijke communicatie.

D66 is altijd gericht geweest op het versterken van onze democratie. Dat is onverminderd actueel. Nog steeds voelen te veel mensen zich niet betrokken bij onze democratie. Dat willen we verhelpen, mensen moeten meer gehoord worden. Dit vraagt ook iets van ons als politiek: een democratische houding en meer dualisme. Daarbij hoort ook een onafhankelijke pers en een sterke gemeenteraad dat het college kan controleren.

Vrij zijn in de digitale wereld

Steeds meer informatie vanuit de gemeente komt via internet. Contact met de overheid verloopt steeds vaker digitaal. Data wordt bovendien steeds meer ingezet voor beleidsontwikkeling en dienstverlening. Wij vinden het belangrijk dat de gemeente zorgt voor voldoende interne kennis en kunde om op een veilige en effectieve manier met data en technologie om te gaan. Juist omdat het vaak om data van inwoners en bedrijven gaat.

Wij willen dat de gemeente zorgt dat mensen die moeite hebben met digitaal contact in elk dorp bij een servicepunt, bijvoorbeeld de bibliotheekbalie, terecht kunnen.

Voor sterke en onafhankelijke media

Voor een goed functionerende democratische rechtsstaat is een onafhankelijke, pluriforme pers essentieel. Zij vervullen als waakhond van de democratie immers een belangrijke controletaak.

De lokale omroep Regio 90 en Nieuwsblad De Kaap / Stichtse Courant spelen een belangrijke rol. Wij willen vanwege de gemeentelijke onafhankelijkheid dat zij vanuit een landelijk fonds extra gefinancierd worden. Als dat onvoldoende het geval is zien wij graag dat gemeente hen financieel extra ondersteunt, uiteraard zonder inhoudelijke bemoeienis van de overheid.

De inwoner bij het bestuur

Wij willen dat mensen de macht beter kunnen controleren. We willen dat meer mensen betrokken raken bij de politieke macht die nu nog is voorbehouden aan een té kleine groep.

We versterken de democratie door inwoners via digitale middelen bij te laten dragen aan nieuw beleid. Wij willen kijken naar veilige en betrouwbare mogelijkheden om bestaande digitale platforms te gebruiken om actief enquêtes, peilingen en consultaties laagdrempelig en wijdverspreid in te zetten.

De gemeente heeft er steeds meer taken bij gekregen en heeft daarmee een steeds grotere rol in het dagelijks leven van mensen. Wij willen dat de lokale democratie recht doet aan de groeiende verantwoordelijkheid van de gemeente. Uiteindelijk heeft de gemeenteraad het laatste woord maar nieuwe democratische instrumenten zijn een waardevolle toevoeging.

De menselijke maat moet terug in het contact tussen overheid en inwoner. Inwoners moeten kunnen vertrouwen op een overheid die er voor hen is.

De rol van de gemeenteraad

Wij zijn voorstander van een Raadsbreed Programma. Geen dichtgetimmerd akkoord waar het college vier jaar lang aan moet vastklampen maar een programma op hoofdlijnen met doelen. Hoe deze doelen bereikt moeten worden mag het college zelf invullen en kan de gemeenteraad op reageren.

Een wethouder zit er dan niet om vooraf afgesproken beleid uit te voeren maar om gedurende de raadsperiode actief bij de gemeenteraad te blijven informeren hoe (nieuwe) uitdagingen aangepakt moeten worden. Er moet regelmatig contact met alle fracties plaatsvinden vinden om te zorgen dat er vertrouwen blijft bestaan.

De rol van de gemeenteraad is om het college te controleren: zijn de voorstellen goed? Dienen zij het algemene maatschappelijke belang? Zo zijn de kaders duidelijk waarbinnen er in een later stadium geparticipeerd kan worden. D66 verwacht van het college duidelijke voorstellen die passen in het gezamenlijke vastgestelde doel.

Wij zijn voorstander om de BOB-procedure te continueren. BOB staat voor beeldvorming – oordeelsvorming – besluitvorming. Het BOB-model moet helpen om effectief door het proces heen te gaan van probleem of uitdaging naar oplossing of besluit. Tijdens de beeldvorming is er voldoende tijd om als gemeenteraad eerst eens goed kijken wat er aan de hand is en daar goed over na te denken.

Men verwacht nog weleens dat de gemeenteraad snel ergens iets van vindt maar de gemeenteraad moet wel gefundeerd zijn mening kunnen vormen.

Juist de beeldvorming is voor D66 het moment om bijvoorbeeld door middel van rondetafelgesprekken de bewoners, belangengroepen en deskundigen de ruimte te geven om hun zienswijze duidelijk te maken. De gemeenteraad kan deze vergaderingen ook op locatie doen.

Wij zien het liefst dat de besluitvorming raadsbreed gedragen wordt. Dat geen enkele partij of raadslid zwaarwegende bezwaren heeft tegen een voorstel. Maar als het echt noodzakelijk is zullen wij lastige keuzes niet uit de weg gaan.

De gemeente maakt steeds vaker gebruik van gemeenschappelijke regelingen zoals Veilig Thuis, GGD en Omgevingsdiensten. Dat is begrijpelijk, want het maakt het makkelijker om lokale taken goed op te pakken. De democratische controle vanuit de gemeenteraad op deze samenwerkingsverbanden is vaak minder goed geregeld en dat is een probleem. Er is meer geld nodig voor politieke en ambtelijke ondersteuning van raadsleden.

Participatie

Wij vinden het belangrijk dat naar de mening van de bewoners geluisterd wordt. In het BOB-model is daar ook alle ruimte voor. Bewoners en belangengroepen moeten zich welkom voelen om hun kant van het verhaal duidelijk te maken. Het is immers de taak van de gemeenteraad om goed geïnformeerd tot oordeel- en besluitvorming over te gaan.

Helderheid en duidelijke kaders zijn van wezenlijk belang bij participatie. Mensen worden uitgenodigd om mee te denken en inspraak te leveren, doen dat met enthousiasme en overgave, horen uiteindelijk een hele periode niks, totdat het besluit gecommuniceerd wordt. Wij willen dat van tevoren helder en in duidelijke taal gecommuniceerd wordt op welk punt in de besluitvorming men zich bevindt, wat het vervolgtraject is en wie wat wanneer beslist. De doorslaggevende redenen voor een beslissing moeten kenbaar worden gemaakt.

Wij vinden het van belang dat alle belanghebbenden meedoen aan de participatie. Bij nieuwbouwprojecten wordt er vooral gesproken met omwonenden maar de potentiële nieuwe bewoners worden niet gehoord ook niet in de vorm van een belangengroep.

Het resultaat van participatie betekent voor bewoners en belangengroepen overigens niet automatisch dat ze hun zin krijgen. De gemeenteraad is als gekozen orgaan vertegenwoordiger van alle bewoners van Utrechtse Heuvelrug. De gemeenteraad zit er voor het algemeen belang en dat kan soms botsen met individuele belangen. Nimby (not-in-my-back-yard) is een valkuil waar de gemeenteraad voor moet waken.

Voor elke 1000 inwoners zijn er ook 1000 verschillende manieren om mee te willen en kunnen doen. Wij willen ervoor zorgen dat iedereen zoveel mogelijk gehoord wordt. Niet alleen om inwoners meer te betrekken maar ook om zo de kwaliteit van de voorstellen te verrijken.

Wij willen dat er per project goed bekeken wordt op welke manier inwoners kunnen worden betrokken en de manieren waarop uitbreiden.

Participatie is een aanvulling op de rol van de gemeenteraad, geen vervanging. Uiteindelijk heeft de gemeenteraad het laatste woord want zij heeft ook de wettelijke verantwoordelijkheid.

Participatietrajecten zoals het 'right to bid,' het 'right to challenge' en het 'right to coöperate' geven de ruimte aan initiatieven vanuit de gemeenschap zelf en verdienen onze steun. Hierbij is het belangrijk dat de deelnemers weten waar ze aan toe zijn. Communicatie vanuit de overheid moet vooraf helder zijn en gewekte verwachtingen moeten worden waargemaakt.

Dorpsgericht werken

Utrechtse Heuvelrug bestaat uit zeven prachtige dorpen met elk hun eigen dynamiek. Voor een bewoner uit Maarn kan het gemeentehuis in Doorn al ver weg voelen. Wij zien daarom graag dat elk dorp een gemeentebalie heeft waar simpele dingen geregeld kunnen worden. Een aanspreekpunt in elk dorp. Dit zou gecombineerd kunnen worden met bibliotheek ZOUT.

Wij zien graag dat elk dorp een eigen digitale balie heeft bij de gemeente. Verenigingen kunnen hier terecht voor hun subsidieafspraken, vergunningen voor evenementen of praktische hulp bij het opstarten van activiteiten. Dit kan in samenwerking met de dorpsnetwerken.

Onze gemeenteraadsfractie gaat zeker één keer per jaar langs de dorpen met (digitale) dorpsgesprekken. Dit heeft twee doelen. Enerzijds horen wij graag wat er speelt in de dorpen of wat er gaat spelen. Anderzijds willen wij de bewoners ook uitleggen waarom wij tot bepaalde keuzes zijn gekomen.

9. De zeven dorpen

9.1 Driebergen-Rijsenburg

Driebergen-Rijsenburg is het grootste dorp van Utrechtse Heuvelrug. Met het intercistation en de afrit van de A12 is de rest van Nederland makkelijk bereikbaar. Het grondgebied strekt zich uit van de bossen tot in het Kromme Rijngebied. Dat maakt het een aantrekkelijke plek om te wonen.

Wonen

Er zijn niet veel plekken meer over in Driebergen-Rijsenburg waar nog gebouwd kan worden. Dat betekent dat er creatief met de schaarse ruimte moet worden omgegaan. Dat kan door -waar dat kan- een extra bouwlaag en compacter te bouwen. We moeten dus ook kijken naar alternatieven. Rondom het Nijendal, bij woonoord Kraaijbeek en in de open ruimte in 'De Tuinen' kunnen nieuwe mogelijkheden zich aandienen voor woningbouw.

Nu de Aldi niet naar de Appelgaard komt hebben we de mogelijkheid om het centrum van Driebergen levendig en aantrekkelijk te maken om te wonen, te winkelen en uit te gaan. Dit geldt niet alleen voor de Appelgaard en de Traaij maar het hele gebied van het 'bestemmingsplan centrum'. Wij zien graag dat in dit gebied woningen worden gebouwd, o.a. voor starters en senioren.

In Driebergen staat een gerenommeerde HBO-school, namelijk de IVA Business School. Studenten van deze school wonen verspreid in de omgeving op kamers of in tot studentenhuizen omgebouwde woonhuizen. Wij willen graag in overleg met de school, woningcorporaties en de SSH (Stichting Studentenhuisvesting) bekijken waar studentenwoningen gerealiseerd kunnen worden. Dit zou mooi gecombineerd kunnen worden met de nieuwbouw op de Appelgaard.

Winkelen

Het winkelaanbod op de Traaij dreigt versnipperd te raken. Om een vitaal winkelgebied te blijven zal er volgens ons snel actie moeten worden genomen. Door meer te concentreren op het autovrije gebied kan de Traaij een levendigere uitstraling krijgen. Er moeten toegankelijke en veilige routes naar het winkelgebied zijn voor fietsers en voetgangers met extra aandacht voor hen die slecht ter been zijn en bv. met een rollator lopen en blinden en slechtzienden. Wij willen dat er een integraal centrumplan gemaakt wordt als visie op en toetsingskader voor stedenbouwkundige ontwikkelingen op korte en lange termijn.

Rijsenburg heeft een gezellig dorpsplein. Driebergen mist nog een hart, het pleintje tussen de Traaij en de Lei kan met een uitgebreidere oppervlakte omringd door high-end winkels en gezellige terrasjes het hart van Driebergen worden.

Basisscholen

Wij zien dat het basisonderwijs nu extra aandacht nodig heeft. De vrije scholenkeuze zorgt in Driebergen echter voor een onevenredige verdeling. Sommige scholen kunnen dubbel gevuld worden, anderen kennen leegloop. Wij willen daarom dat de huidige systematiek op de schop gaat en vervangen wordt door een door de gemeente gecoördineerd systeem op basis van postcode en voorkeursregistratie. Wij vinden dat we zuinig met onze ruimte moeten omgaan. Wij willen slim en compact omgaan met het investeren in scholen en gemeenschappelijk te gebruiken sportvoorzieningen. Wij zien graag flexibele schoolgebouwen waar meerdere scholen in gehuisvest zijn. Elke school heeft zijn eigen ingang. Gymzalen kunnen dan gemeenschappelijk gebruikt worden. Door het gebruik van flexibele wanden (of andere methoden om te compartimenteren) kunnen gangen aangepast worden. Het ene jaar heeft de ene school meer lokalen nodig en wordt de hal aangepast en het andere jaar kan dat weer anders zijn. Zo gaan we verstandig met onze ruimten om. Wij willen zo ook voorkomen dat er allerlei verkeersstromen tussen verschillende locaties nodig zijn. In deze schoolgebouwen zit natuurlijk ook de BSO met zijn eigen ingang.

Speeltuinen

Wij zien graag dat Driebergen-Rijsenburg een fijne plek is voor kinderen om te spelen. Op meerdere plekken in Driebergen hebben inwoners ideeën voor een eigen speelruimte. Wij willen dat deze inwoners hun initiatieven kunnen realiseren en dat de gemeente hen daarbij steunt. Inwoners weten immers het beste wat hun buurt nodig heeft.

Buitenruimte

Driebergen-Rijsenburg is een mooi dorp. De bebouwing is kenmerkend, er staan vele woonhuizen met monumentale status en er zijn ook enkele kenmerkende monumenten zoals de Sint-Petrus' Bandenkerk, het Schaepmanmonument en de Zwitserse brug. Zowel in de bebouwde kom als erbuiten is het aangezicht groen door de parken, bossen en buitenplaatsen. Wij willen meer lommerrijk groen in het centrum: herstel van de monumentale laanbomen langs de Hoofdstraat, bomen op het dorpsplein, verbinding maken tussen het dorpsplein en de parken van Sparrendal, Seminarie en Overzijde.

Wij willen dat inwoners van Driebergen en bezoekers hiervan kunnen blijven genieten en hebben om deze reden oog voor de meerwaarde van al deze mooie plekken bij ontwikkelingen in de buitenruimte.

Verkeer

Driebergen-Rijsenburg ligt naast de A12 en naast treinstation Driebergen-Zeist en is daardoor goed bereikbaar met zowel de auto als het openbaar vervoer. De toename van het verkeer leidt tot overlast en gevaarlijke situaties zoals op de Loolaan, Arnhemse Bovenweg en Hoofdstraat. Daarnaast neemt de snelheid van het fietsverkeer (als gevolg van speed pedelecs en elektrische fietsen) op de fietspaden toe. Deze verkeersstromen willen wij in goede banen leiden waarbij veiligheid en duurzaamheid belangrijke uitgangspunten zijn. Wij willen daarom meer voorrang geven aan het openbaar vervoer en aan fietsers en wandelaars.

9.2 Doorn

Doorn is het centrumdorp van Utrechtse Heuvelrug. Niet voor niks staat het gemeentehuis hier. Doorn is ook de enige plaats waar je met het OV en over provinciale wegen van oost naar west en noord naar zuid kunt reizen.

Wonen

In Doorn zijn op dit moment een aantal locaties beschikbaar waar woningen gebouwd kunnen worden. Wij willen dat daar zo snel mogelijk gebouwd wordt. Vanaf (op zijn vroegst) 2028 komt ook het mariniersterrein beschikbaar. Wij zien hier graag een klimaatpositieve groene wijk komen voor starters. Wat D66 betreft komt de grond van het aanliggende golfsterrein al eerder beschikbaar en worden daar woningen in combinatie met sportieve voorzieningen en/of scholen gerealiseerd.

In Doorn staat de TMO Fashion Business School. Studenten van deze school wonen verspreid in de omgeving op kamers of in tot studentenhuizen omgebouwde woonhuizen. Wij willen graag samen met de school, woningcorporaties en de SSH (Stichting Studentenhuisvesting) bekijken of ook studentenwoningen op het mariniersterrein gerealiseerd kunnen worden.

Fietsveiligheid

De provinciale wegen van Utrecht naar Arnhem en van Amersfoort naar Wijk bij Duurstede kruisen elkaar in Doorn. Juist op dat punt is er weinig ruimte. Dit zorgt voor een onoverzichtelijke situatie die onveilig is voor met name fietsers. Wij willen dat meer aandacht voor de veiligheid van de fietspaden rondom het kruispunt bijvoorbeeld door verhoogde paden of 'bikescouts' aan te leggen.

Daarnaast willen wij dat 30 km/u binnen de bebouwde kom en 60 km/u daarbuiten zo snel mogelijk het nieuwe normaal wordt. Op dit moment rijden auto's met 80 km/u langs het Revijs en de TMO terwijl leerlingen en studenten hier regelmatig oversteken.

Fietsers die 's morgens of 's avonds van en naar Maarn of Leersum fietsen doen dat grotendeels in het donker. Wij willen hier graag dynamische fietspadverlichting met groene lampen zodat fietsers zich veilig voelen en de natuur minimaal last heeft van de verlichting.

Autoluw centrum

Doorn mist een gezellig (autoluw) centrum of centraal plein. D66 gaat graag in gesprek met ondernemers en omwonenden van de Kampweg om te bekijken of er mogelijkheden zijn de Kampweg vanaf het parkeerterrein bij de kerk tot aan de Amersfoortseweg vaker af te sluiten voor autoverkeer (zoals nu ook op donderdag gebeurt).

Wij willen het plein voor het cultuurhuis door bijvoorbeeld de aanplant van bomen en plaatsen van tafels waar spelletjes op kunnen worden gedaan. Ook het terrein van Huis Doorn mag meer bij het plein betrokken worden.

Naar Doorn komen veel dagtoeristen die komen wandelen of fietsen in de mooie omgeving. Ook het Nationaal Bomenmuseum Gimborn en huis Doorn trekken veel bezoekers. Om de parkeerdruk van bezoekers die met de auto komen tegen te gaan zien we voor degenen

die met de auto komen graag meer mogelijkheden voor elektrische oplaadpunten en parkeermogelijkheden aan de rand van het dorp. Liever nog stimuleren we dat Doorn beter bereikbaar wordt met fiets en ov.

9.3 Maarn

Maarn is het grootste dorp in het noorden van Utrechtse Heuvelrug. Het vormt de verbinding tussen de bossen van Utrechtse Heuvelrug en Den Treek. Maarn is centraal gelegen met een goede verbinding naar alle windstreken.

Centrum

Maarn heeft een gezellig centrum waar mensen graag komen winkelen. Wij zien graag dat de inwoners van Maarn dit in de toekomst kunnen blijven doen. Wij pleiten daarom voor een toegankelijk centrum met minder verkeer, een lagere parkeerdruk, ruimte voor ondernemers en voorzieningen als geldautomaten. Graag gaan we in gesprek met inwoners en ondernemers over de gevolgen van een eventuele verhuizing van het NS-station van Maarn naar Maarsbergen.

Nieuwe voorzieningen, DoeMaarnMee

In Maarn bestaat behoefte aan nieuwe huisvesting voor een aantal voorzieningen: de twee basisscholen De Meent en De Ladder, het kinderdagverblijf, het dorps huis en de sporthal. Idee is om deze voorzieningen met elkaar te combineren in één accommodatie op het Trompplein. Het traject om dit voor elkaar te krijgen loopt al sinds 2015 maar heeft tot nog toe nog geen concreet resultaat opgeleverd. Wij willen graag dat er op korte termijn een goed plan op tafel komt met heldere kaders en een transparant proces. Voor D66 is het behoud van een sporthal, bibliotheek en een dorps huisfunctie essentieel. Voor wat betreft de locatie kan er wat D66 betreft ook naar andere plekken gekeken worden als dat beter is voor het verkeer en de parkeerdruk. Wij zien hierin een belangrijke rol voor de Maarnse gemeenschap. Het is tenslotte hun gebouw.

Henschotermeer

Maarn heeft vijf recreatieterreinen. De grootste bevinden zich rondom het Henschotermeer dat natuurlijk een grote aantrekkingskracht heeft.

Het Henschotermeer is bestemd voor dagrecreatie. Aan de Woudenbergse zijde van het Henschotermeer liggen een groot recreatieterrein en een camping. Al met al zorgt dit voor een behoorlijke druk op dit gebied.

Wij vinden het belangrijk dat we ons als gemeente gastvrij opstellen en het Nationaal Park delen met vakantiegangers. Daarnaast is de recreatiesector ook economisch gezien belangrijk voor onze gemeente. De balans tussen toerisme, natuurwaarden en leefbaarheid van de omgeving blijft D66 in de gaten houden.

Er zijn veel partijen betrokken bij het Henschotermeer. Behalve twee gemeentes en de provincie zijn dat de eigenaars, omwonenden, recreanten en ondernemers. Wij willen dat er een gezamenlijke visie komt voordat er verdere ingrijpende ontwikkelingen in dit gebied toe worden gestaan, waarbij de bescherming van natuurwaarden in het gebied een meer nadrukkelijke rol krijgt.

9.4 Maarsbergen

Maarsbergen is een divers dorp. Midden op de grens van de bossen van de Utrechtse Heuvelrug en het weidegebied van de Gelderse Vallei. Maarsbergen vormt het kruispunt tussen de N226 met de A12 en een druk spoor van en naar Duitsland. Door de paardensportevenementen op het landgoed staat Maarsbergen internationaal bekend. Verder heeft Maarsbergen de grootste golfbaan van de gemeente, met een regionale aantrekkingskracht.

Bereikbaarheid

Maarsbergen is uitermate goed bereikbaar. Misschien wel te goed. Omdat de op- en afrit van de A12 bij Maarn alleen maar van en naar Utrecht is gaat al het verkeer naar Maarn door Maarsbergen. Er is een grote verkeersdruk in dit kleine dorp. Gelukkig is er eindelijk begonnen met de onderdoorgang en de rondweg. Binnenkort gaat er minder doorgaand verkeer door het dorp heen. Wij zien graag de twee tankstations die dan achterblijven verdwijnen.

NS-Station Maarsbergen

In 1972 is station Maarsbergen gesloten. Momenteel wordt nagedacht om in de toekomst station Maarn te sluiten en een nieuw station Maarsbergen te openen. D66 juicht elke verbetering van het openbaar vervoer toe en gaat graag in gesprek met de inwoners van Maarsbergen, Maarn en de omliggende dorpen, om te horen wat zij van deze mogelijke verandering vinden. Station Maarsbergen zou meer ruimte voor parkeerplaatsen en voor een OV-knooppunt krijgen dan in Maarn mogelijk is. Wij vinden dan ook dat een eventueel station ook gekoppeld moet worden aan een directe busverbinding van en naar Leersum, Woudenberg en Scherpenzeel, naast de busverbinding die er al is naar Doorn en Amersfoort.

Een eerder onderzoek naar de mogelijkheid van een NS-station in Maarsbergen gaf aan dat dit alleen rendabel zou zijn als er in de directe omgeving flink bijgebouwd zou worden. Voor D66 is dit niet vanzelfsprekend. Wij zien ook mogelijkheden als er een goed OV-knooppunt is zodat het servicegebied groter wordt. Dit ook samen met een aansluiting op een fietssnelweg.

Rondom Maarsbergen zijn er meerdere natuurgebieden zoals de kwelzone ten noorden van Maarsbergen. Deze kwelzone speelt een belangrijke rol in de afwatering van de Utrechtse Heuvelrug en biedt ook kansen voor biodiversiteit.

Aan de beslissing van de rondweg ging een lang participatietraject vooraf. Dit heeft zelfs geleid tot een situatie waarbij het dorp duidelijk verdeeld was. Wij willen als D66 graag dat de gemeente het gesprek faciliteert tussen de verschillende partijen om met elkaar in gesprek gaan over de inrichting van het nieuwe dorpsplein met de Kerk als centraal punt.

Wij vinden dat participatie juist moet leiden tot verbinding. Twee grote infrastructurele aanpassingen in een klein dorp achter elkaar is veel. Wij vinden dat hier rekening mee gehouden moet worden en vindt dat dit proces uiterst zorgvuldig moet gebeuren. Met respect voor alle betrokkenen, bewoners van Maarsbergen, maar ook potentiële reizigers uit omliggende dorpen. D66 verwacht een duidelijke kaderstelling vanuit de gemeente, provincie en ProRail.

9.5 Leersum

Leersum is wat landschap betreft misschien wel het meest diverse dorp. Het noordelijk deel wordt doorkruist door de A12 en twee spoorlijnen en bevindt zich in de Gelderse Vallei. Het middengedeelte loopt over de bossen en heidegebieden van de Utrechtse Heuvelrug. Het dorp bevindt zich zuidelijk tussen het bos en het Kromme Rijngebied. Mede vanwege het Bloemencorso heeft Leersum een heel actief verenigingsleven dat gedragen wordt door veel jongeren. Om Leersum aantrekkelijk en veilig te houden willen wij de subsidie aan het bosbad behouden. D66 blijft pleiten bij de provincie voor de fietstunnel bij de rotonde Darthuizerpoort.

Wonen

In Leersum is een grote behoefte aan starterswoningen. Jongeren blijven graag in Leersum wonen. Veel verenigingen en het Bloemencorso draaien ook op deze groep. Wij willen daarom dat er juist voor deze groep betaalbare woningen worden gebouwd. Bijvoorbeeld op het terrein van het voormalige caravancentrum aan de Schapenrotonde.

Voor de niet-vitale ouderen is er de laatste tijd genoeg gebouwd. Voor vitale ouderen die kleiner willen wonen nog niet. Dat is jammer want daardoor is er geen doorstroming. En laten zij geen eengezinswoning achter voor de jongere generaties. Wij willen dit graag oplossen.

Al lange tijd wordt er nagedacht over het realiseren van een 'Knarrenhof' aan de Boerenbuurt. In een 'Knarrenhof' wonen verschillende leeftijdsgroepen in een hofje samen met krasse 'knarren'. Iedereen heeft zijn eigen woning en privacy. Het is de bedoeling dat de verschillende generaties elkaar helpen. Wij vinden dit een mooi plan en ondersteunt dit particulier initiatief en ook andere coöperatieve woonvormen waar mogelijk.

Vestia

Woningcorporatie Vestia bezit in Leersum ongeveer 250 woningen. Vanwege de financiële situatie van Vestia wordt aan deze woningen alleen het hoognodige onderhoud gepleegd. Isoleren hoort daar niet bij. De woningen zijn hierdoor tochtig, soms beschimmeld en verre van klimaatneutraal. De bewoners hebben noodgedwongen een hoge gasrekening. Vestia wil zich opsplitsen. Om deze reden willen wij dat de gemeente spoed zet om deze woningen los te weken en onder te brengen bij een lokale woningcorporatie.

Om de klimaatdoelen te halen is de makkelijkste winst te halen bij isoleren. En die is het aller makkelijkste bij huizen die niet of nauwelijks geïsoleerd zijn. Wij willen daarom dat deze huizen met spoed naar klimaatlabel A of beter gebracht en van zonnepanelen worden voorzien.

Bloemencorso

Het Bloemencorso is het grootste jaarlijkse evenement van Utrechtse Heuvelrug, met jaarlijks duizenden bezoekers. Maandenlang hebben tegen de 30 bouwgroepen hard gewerkt aan deze praalwagens, waarna ze op de dag voor het Bloemencorso door duizenden vrijwilligers beplakt worden met duizenden dahlia's.

Al deze praalwagens worden gebouwd op verspillende bouwlocaties in Leersum en Amerongen. De kleine praalwagens soms gewoon in de achtertuin of garage. De grote praalwagens worden veel gebouwd in speciale door middel van steigers opgezette tenten of in boerenschuren.

Voor de tenten is een bouwvergunning nodig, Wij zien graag dat de gemeente hierin zoveel mogelijk meewerkt.

Boeren

Leersum is van oorsprong een boerendorp en kent vele boerenbedrijven. Een deel bevindt zich aan de grens van de Eemvallei tussen de Utrechtse Heuvelrug en de A12. Een ander deel bevindt zich ten zuiden van de Heuvelrug richting de Gooijerdijk. De boeren spelen een belangrijke rol in het dorp, als het gestormd heeft zijn zij de eersten die met hun tractoren zorgen dat de wegen weer vrij zijn. Een aantal boeren hebben een B&B of verhuren kampeerplaatsen. Welk kind is niet op een verjaardagsfeestje bij 'Boer Leo' geweest? Ook voor het Bloemencorso spelen zij een grote rol. Door ruimte in de schuren ter beschikking te stellen zodat de grote praalwagens gebouwd en geplakt kunnen worden, tractoren uit te lenen om de praalwagens te trekken of grond ter beschikking te stellen voor parkeerplaatsen.

Tegenwoordig staan de boeren onder grote druk. Wij willen graag dat de gemeente met alle boeren in gesprek gaat om te bespreken hoe zij hun toekomst zien en wat de gemeente daarbij voor hen kan betekenen.

Valwind

De valwind die vrijdagmiddag 18 juni 2021 over Leersum richting Maarsbergen raasde heeft veel schade toegebracht aan huizen, tuinen en auto's, maar ook het bomenbestand in Leersum en omgeving is flink beschadigd geraakt.

Het karakteristieke karakter en groene aanzicht is flink aangetast. Wij willen dat de gemeente samen met inwoners en belangengroeperingen zorgt voor een toekomstgericht en duurzaam herinrichting en onderhoud van het dorp Leersum en omgeving.

9.6 Amerongen

Amerongen heeft binnen Utrechtse Heuvelrug een unieke ligging. Ingeklemd tussen het hoogste punt van de provincie Utrecht en de uiterwaarden van de Nederrijn. Ook in Amerongen zelf is er een groot verschil te zien tussen het nieuwe deel dat tegen de helling ligt van de Amerongse Berg en het oude dorp dat duidelijk verbonden is aan kasteel Amerongen.

Wonen

Amerongen is een mooi dorp om in te wonen. Met Allemanswaard en het sportcomplex De Burgwal zijn er voldoende voorzieningen aanwezig voor de inwoners. Toch zijn er nog verbeterpunten te vinden. Zo staan de speelveldjes onder druk en wordt het lastiger voor kinderen om in de wijk buiten te kunnen spelen. De gemeente moet de ontwikkelingen bij sportcomplex de Burgwal blijven ondersteunen en nagaan hoe daar een alternatief gevonden kan worden voor het verdwijnen van de speeltuintjes. Er is een jongerencentrum maar buiten de openingstijden zijn er te weinig plekken voor jongeren waar zij elkaar kunnen ontmoeten.

Om de voorzieningen in stand te houden is het noodzakelijk dat er wordt bijgebouwd. Er liggen nog terreinen braak waar nog ruimte is. Er zou gekeken kunnen worden naar mogelijkheden op het bedrijventerrein. Ook kan kritisch gekeken worden naar het verleggen van de rode contour op sommige locaties. Voor vitale ouderen die zelfstandig kunnen en willen blijven wonen zijn er te weinig kleinere huizen beschikbaar. Hierdoor zijn er te weinig doorstroombmogelijkheden voor gezinnen met kleine kinderen.

Winkelen

Het winkelaanbod in Amerongen neemt af en is versnipperd. Amerongen mist een winkelcentrum zoals Leersum dat bijvoorbeeld wel heeft. Wij willen zich inzetten om samen met de winkeliers en Zakelijk Amerongen te bekijken hoe dit ondernemersklimaat verbeterd kan worden.

Het oude dorp

Amerongen heeft van alle dorpen van Utrechtse Heuvelrug het meest karakteristieke oude dorp. Oude smalle straatjes met leuke restaurants, terrassen, een prachtige kerk, de molen 'Maallust', de net heringerichte Margaretha Turnorlaan en natuurlijk het kasteel.

Door deze mooie smalle straatjes is het soms druk in het oude dorp; vrachtverkeer dat met de pont komt en motorrijders die over de dijk rijden. De enige manier om op de Koningin Wilhelminaweg te komen is door het oude dorp. De weggetjes zijn hier eigenlijk niet op voorzien. D66 denkt graag mee om tot een duurzame oplossing te komen. Zonder dat alle verkeer weggeleid wordt want wij willen ook graag dat deze mensen even komen zitten op een van de terrassen of een ijsje komen halen.

In de loop van de tijd zijn de winkels uit het oude dorp verdwenen. Daarvoor in de plaats zijn er andere winkels gekomen, waaronder galerieën. Sommige mensen zijn bang dat het oude dorp verandert in een museumdorp. Wij vinden het belangrijk dat de leefbaarheid in het oude dorp gegarandeerd blijft maar ook dat iedereen zich welkom voelt.

Wij willen zich inzetten om samen met de bewoners, winkeliers en Zakelijk Amerongen te komen tot een visie op het oude centrum.

Toerisme

Toeristen weten Amerongen -wat veel heeft te bieden- goed te vinden. Hoewel Amerongen met het openbaar vervoer te bereiken is komen er veel toeristen met de auto. Dat betekent dat er in het oude dorp en vooral op de Margaretha Turnorlaan veel parkeerdruk is.

Wij willen graag dat er geparkeerd wordt op de Burgwal en op een nieuw te realiseren parkeerplaats aan de westzijde van het dorp bij de Galak rotonde. Vanaf de Burgwal komt er dan ook een mooie wandelroute naar het oude dorp en het kasteel.

9.7 Overberg

Overberg ligt op de grens van de Utrechtse Heuvelrug en de Eemvallei. Door het dorp loopt de spoorlijn naar Rhenen. Verder wordt het ook doorkruist door de A12 en het spoor van Utrecht naar Arnhem. Aan de westzijde ligt Veenendaal, waar de meeste inwoners meer op gericht zijn dan op de andere dorpen van Utrechtse Heuvelrug.

Windmolens

Rondom de A12 bij Overberg komen vier gemeenten samen, Utrechtse Heuvelrug, Woudenberg, Renswoude en Veenendaal. Alle drie kijken ze naar deze plek voor windmolens. Dit is wel erg veel voor een relatief klein oppervlak. De inkomsten van de windmolens en zonnevelden moet zeker ook deels terugvloeien naar deze omwonenden.

Boeren

Overberg kent veel boerenbedrijven. Wij vinden een vitaal platteland belangrijk en wil graag dat de gemeente met alle boeren aan de keukentafel in gesprek gaat om te bespreken hoe zij hun toekomst zien en wat de gemeente daarbij voor hen kan betekenen.

Voormalige jeugdgevangenis

Terwijl er een groot tekort is aan woonruimte aan de andere kant van de Amerongse Berg staat er in Overberg een groot terrein leeg dat aangepast kan worden naar woningbouw. Wij willen dat dit op afzienbare termijn aangepakt wordt.

Ondermijning

Als Overberg in het (landelijk) nieuws komt is dat de laatste jaren helaas op een negatieve manier. Dit doet het imago van Overberg geen goed. Ook zorgen illegale drugslaboratoria voor een grote milieuschade. Wij zijn voorstander van een taskforce van gemeente en politie die samen met de gemeenschap onderzoeken welke maatregelen genomen kunnen worden om dit te voorkomen.

Thuis in de buurt, met oog voor de toekomst